
А. П. Гетьман

ЕКОЛОГІЧНА МЕРЕЖА УКРАЇНИ – єдина тер. система, яка утворюється з метою поліпшення умов для формування й відновлення довкілля, підвищення природ.-ресурсного потенціалу території України, збереження ландшафтного та біорізноманіття, місць оселення та зростання цінних видів тварин. і росл. світу, генет. фонду, шляхів міграції тварин через поєднання територій та об'єктів ПЗФ, а також ін. територій, які мають особл. цінність для охорони навколишнього природ. середовища і відповідно до законів та міжнар. зобов'язань України підлягають особл. охороні.

Прийняття ЗУ «Про екологічну мережу» від 24 серп. 2004, в якому наводиться поняття екол. мережі, було обумовлене рекомендаціями Європ. стратегії збереження біол. та ландшафтного різноманіття (1995) щодо формування Всеєвроп. екол. мережі як єдиної про-

сторової системи територій країн Європи з природ. або частково зміненим станом ландшафту.

Проектування Е. м. У. відбувається шляхом розроблення регіональних, місц. та зведеної схем формування екомережі. Регіональні та місц. схеми формування екомережі районів, населених пунктів та ін. територій України затверджуються відповідними радами після їх погодження з обласними, Київ. та Севастопольською міськими держ. адміністраціями. Зведена схема формування Е. м. У. є складовою частиною Генеральної схеми планування території України і затверджується ВРУ.

Е. м. У. складається зі структурних елементів – територій, які розрізняються за своїми функціями. До таких елементів належать ключові, сполучні, буферні та відновлювальні території.

Ключові території забезпечують збереження найбільш цінних і типових для цього регіону компонентів ландшафтного та біорізноманіття. До них належать: території та об'єкти ПЗФ; водноболотні угіддя міжнар. значення; землі оздоровчого призначення з їх природ. ресурсами; зем. ділянки, на яких зростають природ. росл. угруповання, занесені до Зеленої кн. України; території, які є місцем перебування чи зростання видів тварин. і росл. світу, занесених до Червоної кн. України.

Сполучні території (екокоридори) поєднують між собою ключові території, забезпечують міграцію тварин та обмін генет. матеріалу. До їх складу належать: землі водного фонду; землі лісгосп. призначення; частково землі сіль-

ськогосп. призначення екстенсивного використання – пасовища, луки, сіножаті тощо.

Буферні території забезпечують захист ключових та сполучних територій від зовнішніх впливів. Вони об'єднують: прибережні захисні смуги; водоохорон. зони; полезахисні ліс. смуги; землі рекреаційного призначення.

Відновлювальні території забезпечують формування просторової цілісності екомережі, для яких мають бути виконані першочергові заходи щодо відтворення первинного природ. стану. До переліку таких територій входять: деградовані та малопродуктивні землі; землі, що зазнали негативних процесів і стихійних явищ; ін. території, що є важливими для формування просторової цілісності екомережі.

Включення територій та об'єктів до переліку територій та об'єктів екомережі не призводить до зміни форми власності і категорії земель на відповідні зем. ділянки та ін. природ. ресурси, їх власника чи користувача.

Лит.: Право довкілля (екологічне право) / за ред. П. Д. Пилипенка. К., 2010.

А. П. Гетьман.